

Слідуючи розвитку нових технологій, видавництво представляє широкий спектр навчальних і додаткових матеріалів для вищої освіти, післядипломної освіти та вивчення англійської мови, а також довідкових матеріалів для бібліотек [7].

Отже, дуже важливим фактором у роботі спеціалізованого видавництва є грамотно розроблений комплекс маркетингу, на основі досліджень та аналізу макросередовища видавництва. Це означає збір всіх можливих відомостей про продукт, який потрібно видавати та продавати. Видавництву слід точно знати свій потенціал – тільки тоді воно зможе знайти відповідних торговельних партнерів і забезпечити оптимальне розповсюдження свого видавничого репертуару.

ЛІТЕРАТУРА

1. Центр маркетингових компетенцій [Електронний ресурс]. – Спосіб доступу: <http://marketolog.biz>
2. Джефкінс Ф. Реклама [Текст]: практ. посіб. / Джефкінс Ф.; пер. з англ. О.О.Чистякова; ред. Д.Ядіна. – К.: Знання, 2000. – С. 267-268.
3. Маркетинг для магістрів: Навчальний посібник/ за заг. ред. С.М. Ілляшенка. –Суми: ВТД «Університетська книга», 2007.-928с.
4. Бурчаков Р. Г. Комплекс маркетинга: 4 и более «Р» [Электронный ресурс].- Режим доступа: <http://www.b2blogger.com/articles/manage/21.html>
5. American Marketing Association [Електронний ресурс]. – Спосіб доступу: <http://www.marketingpower.com>
6. Офіційний сайт видавництва «Elsevier» [Електронний ресурс]. – Спосіб доступу: <http://www.elsevier.com>
7. Офіційний сайт видавництва «Cengage Learning» [Електронний ресурс]. – Спосіб доступу: <http://www.cengage.co.uk>

Надійшла 12.01.2011

УДК 339.72

РЕГУЛЮВАННЯ МІЖНАРОДНИХ КРЕДИТНИХ ВІДНОСИН.

А.О. КУЩ

Київський національний економічний університет

Цю статтю присвячено регулюванню міжнародних кредитних відносин, а саме процесу залучення зовнішніх запозичень в країну, яка потребує фінансових ресурсів, та виявлення певних наслідків кредитних зобов'язань. Приділяється увага контролю міжнародних кредитних відносин, роль міжнародних кредитних відносин з окремими організаціями та висновок, щодо співпраці України в даному процесі. У статті визначаються вихідні поняття: кредитні відносини, фінансування, кредитні зобов'язання, економічне зростання

Отримання значних зовнішніх запозичень для економіки країни призводить до проблеми надмірної зовнішньої заборгованості. Обслуговування зовнішнього боргу у випадках неефективного використання починає систематично перевищувати нові надходження зовнішніх фінансових ресурсів у країну. Наростання глобальної фінансової кризи призвело до рекордної кількості кредитних зобов'язань

у 2009 році. Затвердження великої кількості позик, для запобігання посилення кризи та підтримки глобальної економічної стабільності, проводилось у прискореному порядку шляхом екстреного фінансування МВФ.

Зважаючи на темпи економічного росту, які демонструються Україною останніми роками, можна також припустити, що готова стратегія партнерства може стати останньою для України перед т.з. «випускною програмою». За розрахунками економістів Світового банку рівень ВВП в Україні становитиме на період 2011-2015 років в середньому 4244 дол. США на душу населення, що за діючими вимогами світового банку впритул наблизить Україну до «випускних» країн, які за рівнем свого розвитку втрачають право на запозичення від МБРР.[2,с.16]

Об'єкти та методи дослідження

Дослідженню питань з регулювання міжнародних кредитних відносин присвячено багато економічних досліджень. Зокрема роботи таких вчених як І.О. Мітюков, В.Т. Александров, Л.П. Петрашко, С.Н. Недбаєва, А.С. Філіпченко, Л.А. Панкова, Т.М. Циганкова, І.М. Школа, В.М. Коземенко, О.І. Воронова та багато інших.

Невирішені раніше частини загальної проблеми полягають у тому, що не зважаючи на широкий спектр досліджень регулювання даного питання виникає проблема у відсутності конкретної системи управління міжнародними кредитними відносинами. Адже розвиток міжнародних грошових потоків і пов'язаних з ними відносин потребує створення конкретної системи управління цими процесами. Тому необхідно на рівні окремих держав і міждержавному рівні створювати більш дієві механізми контролю та регулювання міжнародних фінансів.

Постановка завдання

Проаналізувати сучасні механізми контролю та регулювання міжнародних кредитних відносин. Визначити роль міжнародних кредитних відносин з окремими організаціями та дійти висновку щодо співпраці України в даному процесі.

Результати та їх обговорення

Однією з важливих характеристик сучасних світогосподарських зв'язків є швидке отримання міжнародного кредиту, перетворення міжнародного ринку позикових капіталів на центральний елемент міжнародних економічних відносин. Адже інтернаціоналізація виробництва і капіталу, розширення сфери діяльності транснаціональних корпорацій потребують не тільки вільного обміну однієї валюти на іншу, а й міцних джерел безперервного міжнародного фінансування відносно незалежних від національних систем. Розвиток міжнародних кредитних відносин потребує конкретних механізмів контролю та регулювання міжнародних фінансів.

До системи міжнародних угод відносять: угоди про створення міжнародних організацій, основним предметом діяльності яких є забезпечення міжнародних валютно-кредитних відносин; угоди про міжнародні розрахунки, тобто про порядок здійснення розрахунків за торгової та неторгової операції у сфері міжнародних економічних відносин; міжнародні кредитні угоди; міждержавні угоди про інвестиції; міжнародні угоди про забезпечення фінансових зобов'язань суб'єктів міжнародної фінансової діяльності [5].

Загалом основні принципи сучасного міжнародного фінансового права закріплені у Статуті Організації Об'єднаних Націй (ООН) і статутах її підрозділів: Міжнародного валютного фонду (МВФ), Світового банку та ін.

Питання про регулювальне законодавство, в умовах виходу іноземних фінансових установ (ІФУ) на світовий ринок, стало одним з основних і вимагало негайного рішення. У цьому напрямі було здійснено кілька кроків у різних країнах з розвинутою фінансовою системою: закон США про міжнародну банківську діяльність (1978 р.), британські закони про банки (1979 р. та 1987 р.), французький закон про банки (1984 р.), а також перша (1977 р.) та друга (1989 р.) банківські директиви Європейського Союзу. В основу міжнародного права щодо регулювання міжнародної діяльності фінансових установ покладено п'ять принципів правових відносин, які сформульовані стосовно банківських установ [4]:

- принцип приймаючої країни, відповідно до якого діяльність усіх банків, незалежно від країни їх походження, повинна регулюватися відповідними органами приймаючої країни;
- принцип країни походження, який дозволяє місцевим банкам здійснювати операції в інших країнах і створювати там свої філії відповідно до законів і правил країни походження так, якби та країна була частиною країни походження;
- принцип взаємності, який передбачає, що банки іншої країни трактуються в країні, що приймає, так само, як і банки цієї країни в країні походження іноземних банків;
- принцип гармонізації регуляторної політики, який повинен урівняти права місцевих банків у різних країнах і, таким чином, на підставі існування однакових законів і правил зняти проблему регулювання діяльності банків за кордоном;
- принцип розподілу відповідальності за платоспроможність і ліквідність, який покладає на приймаючу країну відповідальність за забезпечення необхідної ліквідності та стабільної грошової системи, в якій працюють банки, а на країну походження – за здійснення нагляду за банківською діяльністю її банків.

Процес кредитування міжнародними фінансовими організаціями (МФО) в Україні регламентується цілою низкою нормативних документів, наприклад: Положення «Про кредитування», затверджене постановою Національного банку України №246 від 28 вересня 1995 р.; «Пріоритетні напрямки розвитку економіки», затверджені постановою Кабінету Міністрів України №234 від 03.04.1995 р.; Положення «Про порядок залучення і використання іноземних кредитів та надання гарантій Кабінетом Міністрів України для забезпечення зобов'язань юридичних осіб резидентів щодо їх погашення», затверджене Постановою Кабінету Міністрів України №414 від 05.05.1997 р.

Сучасний стан міжнародних валютних-кредитних відносин характеризується наявністю і подальшим розвитком розгалуженої інституціональної структури, котра, включає в себе цілий ряд валютно-фінансових установ як на глобальному так і регіональному рівнях. Чільне місце в цій структурі займають, безперечно, Міжнародний валютний фонд (МВФ) та Міжнародний банк реконструкції та розвитку (МБРР) [10]. У сучасних умовах дуже важлива роль МВФ у сприянні багатьом країнам у розробці загальних програм стабілізації та структурної перебудови економіки, у наданні технічної допомоги з метою вирівнювання платіжних балансів, удосконалення діяльності центральних банків, взагалі в поліпшенні міжнародно – фінансових відносин. Міжнародно валютні операції надають

допомогу країнам Східної Європи у справі здійснення економічних реформ. Значних розмірів досягли кредити МВФ та МБРР цим державам, спеціалісти фонду та банку надають їм допомогу у вирішенні таких складних проблем, як організація валютних розрахунків тощо.[10]

Безпосереднє фінансування здійснюється за допомогою таких механізмів як резервний транш, який утворюється за рахунок частки внеску країни-члена в резервних активах та чистої суми валютних коштів країни-члена, використаних МВФ, та кредитні транші, які згідно з принципами кредитної політики МВФ надаються кредитами у вигляді чотирьох траншів, кожний з яких дорівнює 25 відсоткам квоти. Купівля кредитних траншів дозволяє країнам-членам використовувати їх для фінансування економічних заходів, спрямованих на подолання труднощів з платіжним балансом. [11]

Механізм екстреного фінансування МВФ, що був створений у 1995 році, дозволяє Фонду в досить короткі терміни затверджувати кредити його державам-членам. Цей механізм використовувався всього п'ять разів до початку глобальної кризи: в 1997 році під час Азійської кризи для Філіппін, Таїланду, Індонезії та Кореї і в 2001 році для Туреччини. В 2009 фінансовому році, враховуючи несподіване та сильне глобальне зниження, ще сім країн (Вірменія, Угорщина, Грузія, Ісландія, Латвія, Пакистан та Україна) отримали від Фонду прискорену фінансову допомогу по цьому механізмі (табл.1).

Таблиця 1. Домовленості щодо основних механізмів, затверджені у 2009 фінансовому році.*

№ п/п	Країна-член МВФ	Вид домовленості	Вступ в силу	Затверджена сума кредиту, млн. СДР
Нові домовленості				
1	2	3	4	5
1	Вірменія *	28-міс. «стенд-бай»	06.03.2009 р.	368,0
2	Білорусь	15-міс. «стенд-бай»	12.01.2009 р.	1618,1
3	Коста-Ріка	15-міс. «стенд-бай»	11.04.2009 р.	492,3
4	Сальвадор	15-міс. «стенд-бай»	16.01.2009 р.	513,9
5	Грузія *	18-міс. «стенд-бай»	15.09.2008 р.	477,1
6	Гватемала	18-міс. «стенд-бай»	22.04.2009 р.	630,6
7	Угорщина *	17-міс. «стенд-бай»	06.11.2008 р.	10537,5
8	Ісландія *	24-міс. «стенд-бай»	19.11.2008 р.	1400,0
9	Латвія *	27-міс. «стенд-бай»	23.12.2008 р.	1521,6
10	Мексика	12-гнучка кредитна лінія	17.04.2009 р.	31528,0
11	Монголія	18-міс. «стенд-бай»	01.04.2009 р.	153,3
12	Пакистан *	23-міс. «стенд-бай»	24.11.2008 р.	5168,5
13	Сербія	15-міс. «стенд-бай»	16.01.2009 р.	350,8
14	Сейшельські о-ви	24-міс. «стенд-бай»	14.11.2008 р.	17,6
15	Україна *	24-міс. «стенд-бай»	05.11.2008 р.	11000,0
Усього				65777,3

* – домовленості щодо кредитування затверджено у відповідності до процедур механізму екстреного фінансування .[8]

Наведена динаміка співпраці України з Міжнародним валютним фондом чітко показує неефективність та непрозорість використання запозичених коштів представниками Уряду. Так, наша країна стає учасником і джерелом подальшого розвитку кризи світової заборгованості, накопичуючи боргові зобов'язання без впровадження дієвої політики для їх погашення.

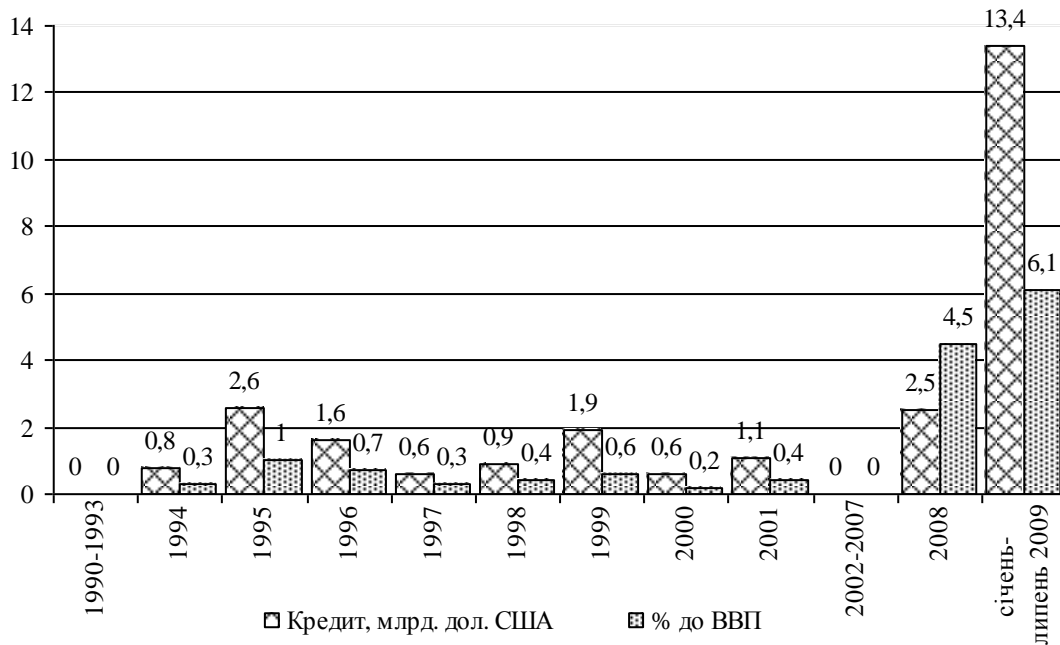

Рис. 1. Динаміка отриманих Україною кредитів від МВФ [8].

Якщо говорити про світовий банк, то він мобілізує фінансові ресурси шляхом залучення позичкових коштів на міжнародних ринках капіталу, а також надає гранти і кредити за рахунок внесків з боку багатших країн-членів. Банк направляє ці ресурси на потреби бідних верств населення країн-членів, що кредитуються. Кредитування адаптоване до потреб окремих країн і здійснюється за допомогою інструментів кредитування, які набувають все більшої гнучкості.

Протягом 2009 фінансового року Група організацій Світового банку профінансувала 767 проєктів, зарезервувавши для цього кредитні ресурси у вигляді позик, кредитів, грантів і гарантій на загальну суму 58,8 млрд. дол. США. Надане в 2009 фінансовому році фінансування перевищує показники попереднього року на 54% і є найбільшою сумою коштів, коли-небудь виділених Групою організацій Світового банку. Об'єм коштів, зарезервованих МАР для проведення операцій в 63 країнах з низьким рівнем доходу, досяг рекордної відмітки – 14 млрд. дол. США. Це на 25% перевищує показник 2008 фінансового року: тоді було виділено 11,2 млрд. дол. США. Для здійснення 126 проєктів в країнах з середнім рівнем доходу і платоспроможних країнах з низьким рівнем доходу МБРР зарезервував в 2009 фінансовому році кредитні ресурси в об'ємі 32,9 млрд. дол. США, що перевищує асигнування 2008 фінансового року – 13,5 млрд. дол. США – на 144 відсотки. Таким чином, загальний обсяг кредитування МАР та МБРР склав 46,9 млрд. дол. США. Половину кредитних ресурсів було направлено до регіонів,

що найбільше відчули наслідки глобальної фінансової кризи та потребували невідкладної фінансової допомоги, а саме країн Латинської Америки та Карибського басейну (30%), а також країн Європи та Центральної Азії (20%).

Решта кредитних коштів була непропорційно розподілена між чотирма регіонами. (рис. 2, 3) В розбивці за тематичними напрямками найбільший об'єм кредитування (близько 20%) був спрямований на розвиток фінансового та приватного секторів. (рис. 2.).

Рис. 2. Загальний обсяг кредитування зі сторони МБРР та МАР по регіонам у 2009 фінансовому році [7]

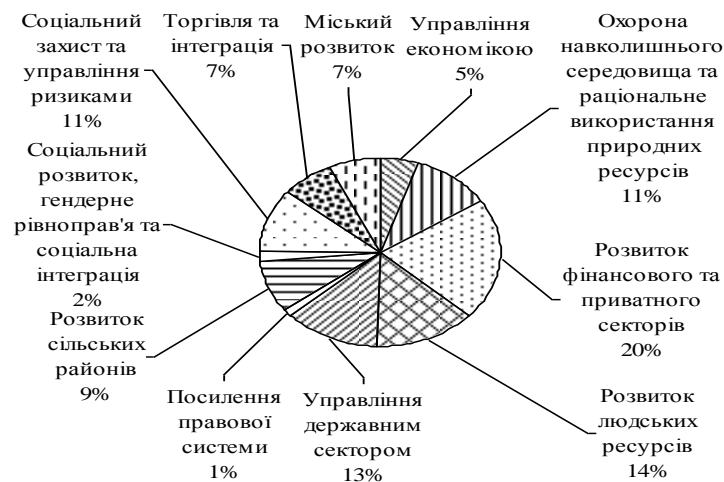

Рис. 3. Загальний обсяг кредитування зі сторони МБРР та МАР в розбивці по тематичним напрямкам у 2009 фінансовому році [7]

Окрім забезпечення ефективності використання коштів, наданих Групою Світового банку, пріоритетним завданням розвитку на найближчі кілька років має стати розвиток внутрішнього боргового ринку. Використання досвіду Світового банку у розбудові фінансових ринків, а також

застосування пропонувананих ним хеджінгових продуктів може, зокрема, стати важливим інструментом при вирішенні цих завдань протягом наступних років[2].

Таблиця 2. Асигнування ЄБРР у 2008 році млн. євро*

Центральна Європа і країни Балтії			
Країна	2007 р.	2008 р.	Сукупно за 1991–2008 рр.
1 Угорщина	39	80	1 919
2 Латвія	18	0	341
3 Литва	38	0	509
4 Польща	161	110	3 695
5 Словачія	74	3	1 257
6 Словенія	13	10	752
7 Хорватія	153	105	1 886
8 Чехія	40	20	1 123
9 Естонія	11	1	480
Всього	546	328	11 962
Південно-Східна Європа			
Країна	2007 р.	2008 р.	Сукупно за 1991–2008 рр.
10 Албанія	45	88	475
11 Болгарія	203	207	1 727
12 Боснія та Герцеговина	156	249	963
13 Македонія	26	55	461
14 Румунія	336	318	3 784
15 Сербія	216	127	1 420
16 Чорногорія	18	16	73
Всього	1 000	1 059	8 901
Східна Європа та Кавказ			
Країна	2007 р.	2008 р.	Сукупно за 1991–2008 рр.
17 Азербайджан	122	81	865
18 Вірменія	78	52	297
19 Беларусь	46	20	221
20 Грузія	192	215	658
21 Молдова	36	107	319
22 Україна	647	835	4 087
Всього	1 120	1 310	6 448
Росія			
Країна	2007 р.	2008 р.	Сукупно за 1991–2008 рр.
23 Росія	2 297	1 816	11 279
Центральна Азія			
Країна	2007 р.	2008 р.	Сукупно за 1991–2008 рр.
24 Казахстан	532	434	2 090
25 Киргизька Республіка	12	12	165
26 Монголія	34	51	102
27 Таджикистан	26	35	96
28 Туркменістан	3	10	123
29 Узбекистан	15	33	545
Всього	621	575	3 119

* - асигнування ЄБРР у 2008 році млн. євро[6].

Погіршення ситуації з ліквідністю впродовж 2008 фінансового року і, особливо, в кінці звітного періоду викликало високий попит з боку банків на кредити, і ЄБРР відреагував на нього. ЄБРР підписав 84 проекти на загальну суму в 517 млн. євро, надавши банкам ресурси для кредитування малих і середніх підприємств (МСП) і видачі іпотечних кредитів, кредитів з метою підвищення енергоефективності і сільськогосподарських позик. Крім того, в рамках підтримки капіталу банків ЄБРР підписав вісім субординованих кредитів на суму в 185 млн. євро [6]. У 2009 році ЄБРР активно відреагував на глобальну економічну кризу, збільшивши рівень кредитування на 55% порівняно з 2008 роком, що в результаті відзначилось небувалою позначкою у 7,9 млрд. євро. Всього було профінансовано 311 проектів в 29 країнах. В минулому році банк активно підтримував банківський сектор країн регіону операцій, що особливо сильно постраждали від погіршення умов на світових фінансових ринках. Окрім цього організація доклала зусиль у фінансуванні корпоративного сектору, підтримці національних валют регіону, а також на третину – до 1,3 млрд євро – збільшила фінансування проектів по енергоефективності. При цьому значний обсяг інвестицій був наданий в такому регіоні, як Західні Балкани, де фінансування банку збільшилося на 36% - до більш ніж 700 млн. євро. ЄБРР в 2009 році також інвестував в економіки Кавказу і Центральної Азії, що розвиваються, понад 500 млн євро. Крім того, Росія залишається найбільшим позичальником банку. За підсумками 2009 року на неї припало 31% всіх виданих кредитів, або 2,4 млрд євро [4]. Банк готовий й надалі фінансово підтримувати країни Східної Європи в період економічного відновлення, це з огляду на об'єктивно існуючі умови, сприятиме збільшенню рівня фінансування. На сьогоднішній день у відповідності до рекомендацій країн Групи 20 та рішенням щорічних зборів акціонерів від 2009 року правління банку активно обговорює плани про збільшення акціонерного капіталу на 10 млрд. євро на фоні розширення своєї інвестиційної діяльності. Капітал ЄБРР за підсумками 2009 року склав 26,3 млрд євро. Проте, в 2009 році Європейський банк реконструкції і розвитку збільшив чистий збиток на 23,9% – до 746 млн євро в порівнянні з 602 млн євро чистого збитку за 2008 рік. Отриманий за 2009 рік чистий збиток в першу чергу пов'язаний зі збільшенням резервів на можливі втрати по позиках і переоцінкою вартості цінних паперів, що належать ЄБРР. Експерти банку відзначають, що, хоча і спостерігалось відновлення вартості цінних паперів, що котируються, проте воно було перекрите втратами від переоцінки цінних паперів, що не котируються. В даний час резерви ЄБРР складають 11,5% від всіх операційних активів. Обсяг неповернень по кредитах в 2009 році склав 2,3% від всіх виданих кредитів, що набагато нижче, ніж в комерційних банків, і менше, ніж після фінансової кризи в Росії в 1998 році, коли цей показник зріс до 10% [13].

Європейський банк реконструкції і розвитку має намір інвестувати в проекти в Україні 1,1 млрд. євро в 2010 році. Якщо в 2009 році багато вклали в банківський сектор України, то в наступному пріоритетною буде співпраця з компаніями, що займаються інфраструктурними і енергетичними проектами. В 2010 році планується надання фінансування «Укренерго», «Укргідроенерго», «Укравтодор» і інших компаній [6]. Але поки ринок в розвинутих країнах буде зростати швидкими темпами, європейським банкам буде далеко не до підтримки народних промислів та інших дрібних підприємств. Адже світова фінансова криза, підкосивши не один десяток процвітаючих світових банків, зараз диктує нові умови перед світовими фінансовими інститутами, в тому числі і перед ЄБРР [1].

Висновки

Аналізуючи вищезазначене, можна сказати, що ті запозичення, які країни отримують для своєї економіки призводять до перевищення фінансових ресурсів, які при неефективному використанні призводять до надмірної зовнішньої заборгованості в країні.

Групою організацій Світового банку, в умовах нестачі кредитних коштів, надане в 2009 фінансовому році фінансування перевищило показники попереднього року на 54% і стало найбільшою сумою з коли-небудь виділених коштів. При цьому, внаслідок скорочення чистого процентного доходу від наданих позик і створення резервів для покриття збитків по позиках і гарантіях, зафіксовано 75% скорочення доходу МБРР.

ЄБРР в 2009 році на 55%, у порівнянні з 2008 роком, збільшив рівень кредитування, що в результаті відзначилось небувалою позначкою у 7,9 млрд. євро.

Невиконання Україною домовленостей з МВФ, затверджених Меморандумом про економічну та фінансову політику у 2008 р., загрожує недоотриманням кінцевої суми затвердженої позики у 2010 році.

Тому на сьогоднішній день пріоритетні завдання міжнародних фінансових організацій та урядів держав-членів спрямовані на консолідацію зусиль для досягнення цілей соціального та економічного розвитку: підвищення конкурентоспроможності національних економік, забезпечення постійних темпів зростання, розв'язання основних соціальних проблем та подолання бідності.

ЛІТЕРАТУРА.

1. Еременко А.-Украина-ЕБРР:кто кого кормит//Фондовый рынок. –2008. – № 20.
2. Кореняко М. Взаємодія України з СБ: оцінка результатів та перспективи співпраці//Ринок ЦП в Україні-2007 №3-4
3. Кузьменко А. Украина в долг//Финансовые рынки и ценные бумаги. – 2008. – №20
4. Мітюков І.О. Фінансові послуги України: Енциклопедичний довідник / І.О. Мітюков, В.Т. Александров, О.І. Воронова, С.Н. Недбаєва. – К.: Укрбланковидав. – Т. 2. – 2001.
5. Петрашко Л.П. Міжнародні фінанси: Навч.-метод. Посіб. [для самост. Вивч. Дисц.] / Петрашко Л. П. – К.: КНЕУ. – 2003.
6. Річний звіт ЄБРР за 2008 рік. // ЄБРР. – Режим доступу: <http://www.ebrd.com/pubs/general/ar08r.htm>
7. Річний звіт Світового банку за 2009 рік // Всемирный банк. – Режим доступу: <http://web.worldbank.org/WBSITE/EXTERNAL/EXTABO-UTUS/EXTANNREP/EXTAR2009/0,,menuPK:6224043~pagePK:64168427~piPK:64168435~theSitePK:6223978,00.html>
8. Річний звіт МВФ за 2009 рік // МВФ. – Режим доступу: http://www.imf.org/external/russian/pubs/ft/ar/2009/pdf/ar09_rus.pdf
9. Рулева И. Инициативы МВФ и всемирного банка в отношении стран с высоким уровнем задолженностей // Мировая экономика и международные отношения. – 2007. – № 7.
10. Філіпченко А.С. Міжнародні економічні відносини: сучасні міжнародні економічні відносини. – К.: Либідь. – 1992.
11. Циганкова Т.М. Міжнародні організації – КНЕУ. – 1998

12. Школа І.М. Міжнародні економічні відносини :сучасні міжнародні економічні відносини – К.: .Л Либідь. – 1992.

13. Щорічний доклад перехідного процесу за 2009 р.//ЄБРР. – Режим доступу: <http://www/ebrd.com./pubs/econo/tr09.htm> transition report.

Надійшла 20.01.2011

УДК 658.589

ФОРМУВАННЯ МЕХАНІЗМУ РОЗВИТКУ ІННОВАЦІЙНОГО ПОТЕНЦІАЛУ ПІДПРИЄМСТВА

Т. М. ЯНКОВЕЦЬ

Київський національний університет технологій та дизайну

У статті виділено загальні принципи формування механізму розвитку незалежно від об'єкта управління. Сформовано власне визначення механізму розвитку інноваційного потенціалу підприємства та підхід до його формування. Встановлено взаємозв'язки та взаємовідносини між складовими зазначеного механізму

Інноваційне спрямування діяльності сучасних промислових підприємств висуває вимоги до їх керівників щодо підвищення в першу чергу власної кваліфікації з метою розуміння та вміння застосовувати передовий економічний інструментарій для розвитку (формування, реалізації та відтворення) інноваційного потенціалу підприємства. Інноваційний потенціал є вихідною передумовою здійснення інноваційної діяльності. Сама по собі наявність потенціалу нічого не дає підприємству, але ефективне управління ним дозволяє досягти інноваційної та стратегічної мети, що забезпечує успішність функціонування підприємства та його сталий розвиток у довгостроковій перспективі.

Об'єкти та методи дослідження

Сьогодні науковці використовують сутність механізму як базової категорії при визначенні різних економічних механізмів залежно від мети дослідження. У наукових джерелах з'ясовуються такі економічні категорії: «організаційно-економічний механізм» [1–5], «механізм управління» [6–9], «фінансовий механізм» [10] та інші механізми. З метою впливу на об'єкт управління економічні механізми вивчали І. О. Бланк, Ю. Б. Валуєв, Г. В. Возняк, А. Е. Воронкова, А. Є. Глинська, О. В. Дубовик, С. М. Ілляшенко, Т. В. Калінеску, Н. Г. Калюжна, О. Д. Кирилов, А. Я. Кузнєцова, А. В. Куценко, Є. В. Лапін, В. І. Оленко, Е. І. Полякова, І. Ф. Пономарьов, Ю. А. Романовська, Н. В. Тувакова та інші. Аналіз літературних джерел дозволив дійти висновку про відсутність єдності у розумінні змісту й структури внутрішніх взаємозв'язків механізму, що обумовлено різними об'єктами досліджень.

Постановка завдання

З метою ефективного управління інноваційною діяльністю підприємства у статті ставиться завдання формування механізму розвитку його інноваційного потенціалу.

Результати та їх обговорення

На основі розглянутих підходів [1–10] стає можливим сформулювати загальні принципи до формування будь-якого механізму, які ми застосуємо при формуванні механізму розвитку інноваційного потенціалу підприємства (табл. 1)[11].